

**לחייק ימים, שחרו אליהם!
שנה טובה ובטוחה!**

צילום: מיכאל לור

סולם לכל מטרה?

כלשהו או של משטח מעבר משופע. לכן, בכל מקום שקיימת בו ברירה, מומלץ להעדיף את השימוש במדרגות או בכבש על פני סולם. ככל ששיפוע הסולם גדול יותר, כך יורדת מידת בטיחותו.

אך יתרום של הסולמות הוא בכך שהשטח והמרחב שהם תופסים קטן בהרבה מזה שתופסים גרם המדרגות או המשטח המשופע.

כפועל יוצא מיתרונות הסולמות כאמצעי גישה, משתמשים בהם גם לצורכי חילוץ והצלה. השימוש בסולמות מיטלטלים וניידים לצורכי חילוץ נעשה על ידי שירותי הכבאות, ויחידות החילוץ וההצלה של פיקוד העורף ועוד.

הסולם הוא אמצעי מעבר, המאפשר עלייה או ירידה בין מקומות שיש ביניהם הפרשי גובה. בסולמות משתמשים בענפי התעשייה, הבניה והחקלאות, במחסנים, בחנויות, בבתי מסחר, במשרדים, באולמות מופעים, ולמעשה בכל מקום שבו נדרשת נגישות למקומות גבוהים או נמוכים מפני השטח, דוגמת תעלות, מתקנים תת-קרקעיים וכו"ב.

השימוש בסולם בכל המקומות האלה אמור להיות לצורכי גישה, מאחר שהסולם אינו אמצעי בטיחותי לביצוע עבודה בעמידה עליו. יש להימנע עד כמה שאפשר משימוש בסולם לביצוע עבודה.

אמצעי מעבר נוספים בין מפלסים הם גרמי מדרגות או משטחים למעבר משופע (כבש). השיפועים התקנים עבור סולמות ביחס לרצפה הם בין המינימום - 60°, למקסימום - 90°.

השיפוע המינימלי של סולם גדול במידה ניכרת מזה של גרם מדרגות

צילום: מיכאל לור

תוכן לאשון

בטיחות וגיהות

גיליון 564
ספטמבר-אוקטובר 2017
אלול-תשרי תשע"ז-תשע"ח

מוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה אנחנו.

זרון בטיחות ואיכות
44 באינטרנט
www.osh.org.il

כיצד למנוע מחלות תעסוקתיות בעובדים

■ גורמים כימיים (ממסים, מתכות, חומצות, בסיסים וכו')
 ■ גורמים פיזיקליים (רעש, רטט, סוגי קרינה וכו')
 ■ גורמים ביולוגיים (חיידקים, פטריות, וירוסים וכו')
 ■ גורמים ארגונומיים (תנועות חוזרות, ארגון לקוי של עמדות העבודה וכו')
 ■ גורמים פסיכו-חברתיים (לחץ בעבודה וכו')

לצורך התמודדות עם כל אחד מהסיכונים נדרשת מומחיות בתחום הסיכון. היא תתאפשר עם שמירה על תנאים סביבתיים תקינים, תהליכי עבודה ותהליכי ייצור נכונים; מדידות וניטורים וכן, בדיקות רפואיות תקופתיות לעובדים.

כמו בכל נושאי הבטיחות בעבודה, חלק גדול של האחריות לבריאות העובד חלה על המעסיק. אך העובד מצדו חייב להשתתף בהדרכות שהמעסיק נותן, להשתמש בציוד ובאמצעי המגן תקלות בתהליכים ועל מכגעי בטיחות - אם נודע לו שהם קיימים.

מחלה תעסוקתית היא זו שבה העובד נפגע עקב עבודתו או עיסוקו, בהיותו חשוף לגורמים מזיקים (פיזיקליים, כימיים, ביולוגיים, ארגונומיים ופסיכו-חברתיים).

בניגוד לתאונת עבודה, שהיא אירוע חד-פעמי או פתאומי, מחלה תעסוקתית היא תוצאה של חשיפה מתמשכת לגורם המזיק. הקביעה שמחלה נגרמה כתוצאה מחשיפה במקום העבודה מחייבת ביסוס של קשר סיבתי ביניהן. ההתייחסות לרפואת האדם העובד ולתחלואיו הייתה מצומצמת במהלך השנים, בהשוואה לתחומי הרפואה האחרים.

רפואה תעסוקתית היא בעיקרה רפואה מונעת. השמירה על בריאות העובד במקומות העבודה תיעשה בשיתוף פעולה בין הגיהותנים לרופא התעסוקתי ולממונה הבטיחות.

גיהות תעסוקתית מטפלת בגורמי הסיכון במקום העבודה, אשר עלולים לגרום למחלה או לליקוי בבריאות. את הגורמים למחלות התעסוקתיות נוהגים לחלק לכמה קבוצות:

תאונת עבודה - מזל או מחדל?

■ אין לקבל החלטה בנושאי בטיחות שאינכם בקיאים בהם
 ■ אם יש לכם ספק - שאלו את המנהל
 ■ אל תבצעו פעולות אשר עלולות לפגוע בכם או בחבריכם
 ■ אם איתרתם סיכון - הודיעו למנהל הישיר, לממונה הבטיחות או למעסיק
 ■ אם קיבלתם ציוד מגן - השתמשו בו
 ■ אם אינכם יודעים מהם הסיכונים - דרשו הדרכה מתאימה
 ■ אל "תקטינו ראש" - בחנו כל פעולה והיו בטוחים שאין בה סיכון
 ■ צייתו להוראות הבטיחות ולחוקים ולתקנות
 ■ העירו לעובד המבצע עבודה תוך סיכון עצמי ובמידת הצורך דווחו על כך
 ■ דווחו למנהל הישיר על מפגעי בטיחות ודאגו שיטופלו בהקדם.

עובדים רבים אינם יודעים הרבה על הבטיחות בעבודתם, אינם מתייחסים אליה בכובד ראש ומאמינים כי התאונה קרתה בגלל מזל ביש וכד'. במקרים רבים יש לשכנע עובד להשתמש באמצעי הגנה, כל זאת, עד שמתרחשת התאונה הראשונה. או-אז, משתנה לפתע הגישה, ואת מקום אמרות השפיר על המזל והגורל, תופסות האמרות "אין חכם כבעל ניסיון" או "סוף מעשה במחשבה תחילה", שפירושו המעשי הוא שהתאונה לא קרתה, אלא נגרמה.

עובדים העוסקים בבטיחות צופים מראש את המצבים המסוכנים ואת התאונות שעלולות להתרחש בעקבותיהם, דואגים להכיר את חוקי הבטיחות ולציית להם וחוסכים מעצמם מעורבות בתאונה שמקורה במחדל.

"עשרת הדיברות" שקיומם יכול למנוע מעובד מעורבות בתאונה:

■ **נלכד מתחת לכספת כבדה וחולץ**
 אדם שהיה לכוד כ-16 שעות תחת כספת כבדה, אשר במהלך דווח מנעד, אותר על ידי המשטרה.

משטרת ישראל פתחה בסריקות לאיתורו בשילוב אמצעים טכנולוגיים. הנעדר נמצא במקום עבודתו לכוד מתחת לכספת כבדה ללא יכולת לזוז. לאחר חילוץ סיפר כי הכספת, במשקל 800 ק"ג, נפלה עליו במהלך עבודתו והוא נותר לכוד מתחתיה. כוחות כיבוי אש פינו אותו לבית החולים קפלן במצב בינוני.

■ **פועל בשומרון נפצע קשה מצינור**
 פועל בן 28 נפגע מצינור שהתפוצץ במהלך עבודתו. צוותי מד"א פינו אותו לבית החולים בילנסון כשהוא מורדם ומנושם.

■ **עגון התפרק בתל אביב**
 חלק מנוף התפרק באתר בנייה בתל אביב. החברה המבצעת מסרה כי במהלך עבודות שוטפות שבוצעו בעגון, התנתק חלק מזרוע העגון. עם היוודע המקרה, הוחלט על פירוק החלק לאלתר.

החברה דיווחה על המקרה לגורמים הרלבנטיים במשרד העבודה.

דע יותר - קבל יותר

הצטרף לחוג העמיתים של המוסד לבטיחות ולגיהות

צלצל:
03-7715210
03-7715214
טל' מקוצר: *9214

מרכז המידע מודיע:

- יש לך בעיה או שאלה כללית או אישית בתחומי בטיחות ובריאות בתעסוקה?
- האם אתה זקוק למידע בנושאי בטיחות ולגיהות, חומרים מסוכנים, מניעת תאונות וכד'?

פנה למרכז המידע ותיענה במהירות

ניתן לפנות טלפונית, באמצעות הפקס או בדוא"ל כל הפניות נשמרות בסודיות • התשובות ללא תשלום (למעט תשובות ליועצים פרטיים, לשמאים ולעורכי דין).

כתובתנו: המוסד לבטיחות ולגיהות, מרכז המידע רח' מזא"ה 22, תל אביב ת.ד. 1122 מיקוד 6101001 דוא"ל: info@osh.org.il, טל. 03-5266455, פקס. 03-5266456